

TEPKY NEWS

2020 3. vydání

ÚVODNÍK

ZPÁTKY DO SEDEL, DÁMY A PÁNOVÉ

Byť mi mocipáni této země v dobrodružných měsících koronaviru utahovali uzly na rukou i nohou, necítíl jsem se svázán. Naopak. Televiznímu ovladači jsem za tu dobu ošoupal šipečky a číslíčka na čudlících, zjistil jsem, že ti divní lidé v kapucích, co mi chodí po domě, jsou mé děti, a i těch pár kilo jsem nabral ze svobodné vůle.

V době, kdy čtete tyto řádky, už jsme měli mít po konferenci. Ale jako vše, co se mohlo odložit, se také Dny teplárenství a energetiky přesunuly na podzim. Konkrétně na září. Možná v tu dobu bude babí léto a všichni si to užijeme. A bude co užívat.

MPO chce teplárníkům pomoci. Jak, to ještě nevíme. Pokud si ale pan ministr Havlíček přečte zrovinka tyto TEPKY, poskytnou mu jasný návod. Pak už to bude chít jen sebrat odvahy, objevit v sobě vnitřní sílu, zapudit strach z možných politických následků a jít do toho. Určitě mu budu držet palce.

Teplárenství stále stojí jednou nohou v hrobě. Na tom se od minula nic nezměnilo, ale stále věříme v lepší příští. Pořád se dá něco dělat a myslím, že odpovědní se snaží. Stále je prostor pokusit se vykrčít si alespoň nějakou pomoc. Asi není úplně nutné vyvést teplárny za ruku z onoho krupobiti někam pod střechem. Stačilo by, kdyby mu někdo podal štít, aby rány tolik nebolely, aby neomračovaly.

Na druhou stranu žijeme v zemi, kde se až do kritické situace nic neděje. Mnohdy se dost možná musí něco úplně rozspat, než se začne něco dít.

Je to zvláštní. Čech, dokud si nesáhne na smrt, nevěří, nebo nechce věřit, že by mohl přijít. Jakmile si ale nebezpečí uvědomí, zapojí vše, co má v hlavě, a řešení přichází prakticky vzápětí. Příkladem budiž nedávná krize. Zatímco Němci, Francouzi a jiní bezmocně tloukli hlavami o zdi lékáren, kde již nebylo roušek, našinec užil ze starého hadru slušivý tlamokryt – a bylo vyřešeno.

Musí to opravdu zajít tak daleko? Musíme opravdu počkat na chvíli, kdy polovinė

obyvatel nějakého města přestane topit topení a z kohoutků nepoteče teplá voda? Energetici moc dobře ví, že uhlí odzvonilo. Ví také to, že budou muset energii získávat jinak. Okolnosti ale uvedly obor do stavu, kdy to prostě z ekonomického důvodu nepůjde ze dne na den. Půjde to, to určitě ano, ale ne tak rychle, jak by si představovala EU. Z mnoha důvodů. Některé z nich si v TEPKÁCH, které držíte ruce, představujeme.

Zářijové Dny teplárenství a energetiky se blíží. V té době snad bude jasnější a jsem přesvědčen, že budeme mít na čem stavět. A hlavně, že budeme mít větší jistotu, že obor přežije. Naskočíme tedy zpátky do sedel, před námi je dlouhá a náročná cesta. Konec v nedohlednu, ale stát na místě nemá cenu. Příjemné čtení.

ČLÁNKY

MPO MÁ V ÚMYSLU PODPOŘIT ČESKÉ TEPLÁRENSTVÍ

Ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček považuje EU ETS za velmi tvrdý, někdy téměř brutální nástroj EK, jak donutit energetiky k přechodu od uhlí k jiným technologiím. Ví, že v nemalém počtu případů je tento nástroj likvidační.

V některých zemích, především těch vyspělých, ke kterým se chceme počítat i my, se snaží tento obrovský ekonomický tlak ze svých tepelných zdrojů sejmout a alespoň částečně je podpořit. Také MPO ústy ministra Havlíčka přislíbilo pomoc, během léta by tedy mělo přijít s nějakou koncepcí.

Není nutné vymýšlet cokoli od nuly, stačí se podívat k našim německým sousedům. Ti se nacházejí, co se týká tepláren, ve velmi podobné situaci. Na území Německa se nachází nemalé množství tepláren. V přepočtu na obyvatele jich není tolik, co u nás, ale v absolutním měřítku jich je samozřejmě více.

Cena tepla je v obou zemích srovnatelná. Technologie jsou obdobné, vesměs pocházejí z Německa, takže i zde nacházíme shodu. Fakt, že část německých tepláren využívá energii z černého uhlí, není pro danou věc až tak zastatný. Ceny povolenek jsou stejné pro celou Evropu, výčet podobností tím ale končí.

Německé teplárny nejsou v situaci, kdy by musely investovat kvůli emisním limitům do nových „uhelných“ technologií. Jejich investice proběhly už dávno a ve většině jsou na konci životního cyklu. České teplárny investovaly do ekologizace s tím, že ještě 15 let budou využívat uhlí. Tyto plány systém EU ETS vyhodil do povětří. Kdo bude topit uhlím, nepřežije.

Možnosti, jak podpořit teplárny, je vícero. Existují ale tři čtyři hlavní, které je třeba zmínit. Jde o podporu investiční, podporu při narovnání tržního prostředí, podporu provozní a dotace z Modernizačního fondu.

INVESTIČNÍ PODPORA

A opět není moc, co by se zde dalo vymýšlet. Němci už vědí. Na každý nově instalovaný kilowatt dostane německý provozovatel 180 €. Z pohledu českého teplárníka se jedná o „snovou“ záležitost. Německý teplárník smýšlí odlišně. Pro něho je to směšně málo a určitě chce víc. Přesně požaduje 450 € na instalovaný kilowatt. Co by za to naši dali.

V každém případě jsme zatím v situaci, kdy německý teplárník nemá vysypanou kasičku po proinvestovaných miliardách do ekologizace provozů nežádoucích uhelných technologií a v momentě, kdy se rozhodne ke konverzi na jiné palivo, dostane od spolkové vlády nezanedbatelnou částku.

Náš teplárník je vyčerpaný ekologizací provozů, na další investice nemá a pokud by se s ním rozhodl, tak pouze za své. Ale jak jsme uvedli, MPO se bude snažit s tím něco udělat.

PROVOZNÍ PODPORA

To je druhá varianta pomoci a tu by český teplárenský průmysl velmi uvítal. Tedy podpora na vyrobenou jednotku elektřiny, třeba kWh. Nyní nastává prostor k jednání. Je třeba se snažit, aby v legislativě prostor pro provozní podporu byl.

V současné době jakási podpora v určité formě v zákoně o podporovaných zdrojích existuje. Problém je, že se zaměřuje spíše na provoz malých kogeneračních zdrojů.

DOTACE

Třetí forma pomoci je procentuální úhrada investic z dotací. Především z Modernizačního fondu, který je plněn penězi z prodeje povolenek. Teplárny tak mohou dostat na podporu nutných investic zpět část peněz, které za povolenky zaplatily. Aby to ale nebylo tak jednoduché, bude jednotlivé projekty schvalovat rada moudrých v Bruselu. K tomu je potřeba vytvořit administrativní zázemí v Česku, aby bylo možné program, který bude disponovat částkou možná až 150 miliard korun efektivně spravovat.

Zatím není moc jasné, jak přesně bude Modernizační fond fungovat a vše bude předmětem intenzivních jednání.

ROVNÉ TRŽNÍ PROSTŘEDÍ

Jedním z dlouhodobých problémů volajících po nápravě je narovnání tržního prostředí. Všichni si uvědomují, že ani velké zdroje nemohou dlouhodobě vydržet v nerovném tržním prostředí. Konkurence lokálních kotlen neumožňuje teplárnám zvyšovat ceny tepla. Zdroje tak pod tíhou povolenek mají jednu jedinou možnost, tedy získávat prostředky z úspor v nákladech. To má své limity, a jak se zdá, valná většina tepláren se už ocitla za nimi.

Opět se musíme podívat na západ. Tam od 1. 1. 2021 budou platit za emise CO₂ i lokální zdroje. Za tunu budou platit 25 €, což do roku 2025 stoupne na 55 € za tunu vypuštěného CO₂. Tím se velmi zásadně vyrovná prostředí mezi malými a velkými výrobci tepla.

Celá věc vykazuje jedno velké „ale“. Každý ví, že je nutné prostředí narovnat, každý ví, že pokud se tak nestane, může to zabit klasické teplárenství, nebo aspoň přispět k jeho smrti. „Ale“ nikdo nemá tolik odvahy, aby to udělal.

ROZHOVOR

POVOLENKY NEJSOU BRUTÁLNÍ NÁSTROJ. POVOLENKY JSOU NÁSTROJ LIKVIDAČNÍ.

Andrea Žáková

Jednou z možných cest, jak řešit obrovské náklady, které musí teplárny investovat do nákupu povolenek, je prostá. Vystoupit z EU ETS tak že příkon teplárny klesne pod 20 MW.

Již několik tepláren si tuto cestu zvolilo. Jako příklad jsme vybrali teplárnu města Písek a promluvíli si o podrobnostech s paní ředitelkou Andreou Žákovou.

Co pro vás EU ETS znamenají?

Pro nás povolenky nejsou brutální nástroj, povolenky jsou likvidační nástroj. Do slova a do písmene likvidační. Za tím si stojím. Kdybychom zůstali dál v systému EU ETS, tak za povolenky při cenách, jak jsou v současnosti nastavené, ročně platíme přes 30 milionů.

Hýbat s cenou nahoru nelze. Jsme vlastními městem a Radě města nám odsouhlasuje cenu, kterou můžeme odběratelům účtovat. Z větší části vytápíme byty, jen z malé části místní průmysl. A pokud bychom nakrásně cenu zvedli, hned se nám lidé začnou odpojovat. Cenově jsme u stropu.

Náklady na provoz plus náklady na povolenky bychom nepřežili. Jedinou cestou bylo odejít z EU ETS.

Jde jen o prostý odchod, tedy o snížení příkonu?

Samozřejmě jsme přemýšleli, jak na to. Náklady na povolenky ročně při stávajících cenách jsou 33-35 milionů korun. Strategicky jsme plánovali změnu palivového míxu, konkrétně vybudování kotle na biomasu. Náklady na výstavbu tohoto kotle jsou rovny tříletým nákladům na nákup povolenek. Navíc zde byla možnost získat dotaci na výstavbu kotle na biomasu, avšak základní podmínkou bylo, že žadatel bude mimo EU ETS.

Navíc jsme uprostřed realizace rekonstrukce rozvodné sítě, což je další významná investice a investičních projektů je více. Ekonomicky bychom to prostě nezvládli, proto jsme se rozhodli odejít z EU ETS.

Po letošní topné sezoně jsme odstavili definitivně kotel K 12 a přetypovali jsme kotel K 11, abychom se dostali na snížený příkon pod požadovaných 20 MW. Přetypování kotle K 11 proběhlo po jednání s krajským úřadem. Přetypování je v našem případě řešeno softwarově – omezi se přívod paliva do kotle a tím pádem se sníží i instalovaný příkon. Fyzický zásah do systému kotle a palivových cest by byl neúměrně drahý.

Pro potřeby kontroly jsme schopni reportovat minutová data jako důkaz, že k překročení příkonu nedochází. V současné době nelze překročit instalovaný příkon 19,83 MW. Změna integrovaného povolení proběhla, na MŽP jsme podali žádost o vyřízení ze systému obchodování s emisními povolenkami, která byla kladně vyřízena. V současné době mohu prohlásit, že teplárna Písek byla vyřazena ze systému EU ETS.

Jak se na tento plán teplárny tvářilo město?

Město jako vlastník se k tomu postavilo pozitivně a drží i záruky za bankovní úvěry. Naše cesta je totožná s tepelnou koncepcí města, která vznikla v roce 2016, a naše kroky se drží této koncepce. Pravdou zůstává, že první na řadě v této koncepci byla realizace výměny rozvodů a přechod z páry na horkovod. Rekonstrukce zdrojů měla přijít až později. Bohužel situace na trhu s povolenkami nás donutila jednat daleko dříve.

Jak vysoká je celková investice a kolik z ní pokryje dotace?

Pokud to dobře dopadne, pokryje dotace 55 % uznatelných nákladů z celkové investice ve výši 98 400 000 Kč. Toto číslo je již v podepsané smlouvě. Kotel na biomasu by měl být předán 1. 2. 2021 a až bude spuštěn, budou v provozu oba kotle souběžně kvůli výkonu soustavy.

Kolik biomasu nový kotel ročně spotřebuje a kde se bude brát?

Tento údaj jsme museli uvést i v žádosti o dotaci. Jednou z podmínek je totiž přístup k dodávkám lokální biomasu, což je biomasa pořízená do 100 km od zdroje. Uzavřeli jsme smlouvu o smlouvě budoucí na dodávky biomasu s firmou Almea těžební lesy, které obhospodařuje firma Lesy města Písku. Město Písek je největším majitelem městských lesů v ČR. Právě proto, abychom splnili podmínku lokální biomasu, budeme tedy přednostně odebírat píseckou biomasu.

Roční předpokládaná spotřeba bude 20 až 25 tisíc tun.

Biomasy bude v okolí dost? Nemohou panovat obavy, že by nebyla?

Samozřejmě, kůrovcová kalamita tomu teď nahrává. Ale právě díky uzavřené smlouvě na lokální biomasu a z hlediska města, že Lesy města Písku jsou taky městská organizace, podle mě otázka dodávek biomasu nebude problém.

VÍTE, ŽE...

...geotermální energie je přirozený projev tepelné energie zemského jádra, která má původ ve zbytkovém teple planety Země. Vzniká rozpadem radioaktivních látek nebo působením slapových sil. Jejimi projevy jsou erupce sopek a gejzíry, horké prameny či parní vrhory.

Teplu obsažené v zemi (půdě, tzv. geotermální teplo, případně geotermální energie), podzemní nebo povrchové vodě či okolním vzduchu, je pro svou nízkou teplotu běžným způsobem nevyužitelná. Toto tzv. nízkopotencionální teplo však lze pomocí tepelného čerpadla převést na teplo o tak vysoké výhřevnosti, že se může využít pro vytápění objektů nebo ohřev teplé užitkové nebo bazénové vody.

Celkový geotermální výkon Země uvolňovaný v každém okamžiku do jejího bezprostředního okolí je 40 TW. Z lidského měřítka ji můžeme označit za prakticky nevyčerpatelný zdroj energie.

Jak si stojí biomasa ekonomicky proti uhlí?

Biomasa je i za příhodných podmínek, tedy v době kůrovce, stále dražší než uhlí. Ale už není o tolik dražší než v minulosti. To se samozřejmě může ještě změnit. Pokud ale porovnáme náklady na biomasu a náklady na uhlí plus povolenky, ocitám se opravdu někde jinde.

Jak se projekt projeví na celkové ceně tepla pro zákazníka?

Vzhledem k tomu, jak máme nastavené naše investiční plány a kolik máme v současné době rozinvestováno, předpokládáme, že budeme muset zdražovat. Náš finančně-investiční plán máme nastaven do roku 2032. Zde je zdražování tepla nastaveno. Vzhledem k tomu, že naši cenu tepla reguluje město, jde o meziroční nárůst maximálně do 3 %. Více si nemůžeme dovolit. Dá se tedy říci, že tyto velké projekty cenu tepla neovlivní.

Má na projekt nějaký dopad i doba koronaviru?

Samozřejmě. Kvůli COVIDu bude letošní léto hektické. Vystříleli jsme si veškeré časové rezervy na projektu výstavby kotle na biomasu. Ale není třeba brečet nad rozdíly mlékem. Musíme to nějak stihnout, a tak to prostě stihneme. Jiná cesta není.

Existují ještě nějaké zdroje mimo areál teplárny?

Máme ještě bývalý záložní, dnes už neplnohodnotný zdroj, který jsme v roce 2018 modernizovali ze staré mazutové výtopny na plynovou kotelnu. Tento zdroj se také nachází pod hranicí EU ETS. Využíval se hlavně v letním provozu, letos však počítáme s celoročním.

ČÍNA LEPI EKONOMICKÉ DÍRY PO KORONAVIRU UHLÍM

Asijská velmoc rozšiřuje kapacitu uhelných elektráren, aby podpořila post-koronavirovou ekonomiku. A ty, zelená Evropo, si můžeš třeba stěžovat.

Čína letos schvaluje plány na nové kapacity uhelných elektráren nejrychlejším tempem od roku 2015. Z toho lze soudit, že tlak na stimulaci ekonomiky podkopává přechod k čistším zdrojům energie.

Nové projekty uhelných elektráren, navržené v letošním roce v Číně, by podle nových údajů přidaly více než 40 GW k dosavadní produkci energie v zemi, což je srovnatelné s celou stávající produkcí Jižní Afriky.

Jedná se o neklamnou známku toho, že naléhavě úsilí o stimulaci ekonomik, zpusťosených protiviroyými opatřeními, posune globální emise na vyšší úroveň, než byly zaznamenány před Covid-19.

Jak dále ukazují údaje z průzkumů Globálního energetického monitoru a Střediska pro výzkum energie a čistého ovzduší, Čína jen do půli letošního června schválila výstavbu větší kapacity uhelných elektráren než v roce 2018 a 2019 dohromady.

Už nyní Čína obsadila post největšího světového producenta skleníkových plynů a úroveň znečištění se zde po uvolnění opatření rychle obnovila. „*Pokud Čína vybuduje plánované množství energie z uhlí, bude to velmi znepokojivé,*“ řekl Sam Geall z University of Sussex a editor China and the Environment. Dále varovně dodává: „*Z hlediska klimatu by to mohlo vést ke katastrofě.*“

Úspěch pařížské klimatické dohody závisí na čínské energetické politice. Nové uhelné elektrárny, které regionální a provinční vlády využívají jako prostředek ke stimulaci svých ekonomik, jsou hrozbou environmentálních cílů stanovených čínskou centrální vládou.

Před několika dny uvedlo šest čínských ministrů, že je třeba „*konsolidovat práci na řešení nadměrné produkce uhlí*“, což signalizuje očividné znepokojení Pekingu z tempa nových projektů.

Nárůst počtu plánovaných uhelných elektráren přichází po pěti letech, po která se Čína snažila svou závislost na uhlí snížit. Čína je největším světovým producentem i spotřebitelem uhlí, v loňském roce pak uhlí stále tvořilo více než polovinu jejího energetického mixu.

Čína se zavázala dosáhnout vrcholu emisí uhlíku v roce 2030 v rámci pařížské dohody o změně klimatu. V roce 2016 vláda pozastavila výstavbu stovek uhelných elektráren, protože se země potýkala s nadměrnou kapacitou a znečištěním. Mnoho projektů však bylo obnoveno kvůli zpomalení hospodářského růstu.

Proto v čistějších částech světa rostou obavy, že dva největší znečišťovatelé na světě,

Čína a USA, nedokážou omezit své emise. Trumpova administrativa se totiž chystá v listopadu formálně opustit pařížský pakt.

Zatímco EU povýšila své cíle v oblasti klimatu na ústřední prvek ekonomických stimulačních opatření, Čína by se podle posledních náznaků mohla pohybovat opačným směrem. Kromě plánů na nové elektrárny se letos také zvýšila čínská produkce uhlí. V prvních pěti měsících roku 2020 vyprodukovala téměř 1,5 miliardy tun, což tvoří meziroční nárůst o 0,9 procenta.

Robert Rennie, globální vedoucí marketingové strategie banky Westpac, uvedl, že mezinárodní trh s uhlím zůstal v depresi, letos jeho ceny klesly asi o 20 procent. Dále uvedl, že existence dovozních kvót do Číny omezuje potenciální výhody pro vývozce v Austrálii, odkud horníci do Číny dopravují velká množství železné rudy.

„*Zůstává otázkou, zda může koexistovat těžká průmyslová politika, vedle zlepšující se kvality ovzduší,*“ dodal.

HSIcom®

HSI COM – VAŠE VIZE, NAŠE ZKUŠENOSTI

Vážení účastníci konference Dny teplárenství a energetiky 2020, rádi bychom Vám představili průřez činností naší společnosti HSI com, s. r. o. Předpokládáme, že někteří nás již znáte, neboť se na českém trhu pohybujeme již téměř 30 let.

NOVINKY V ENERGETICKÉ LEGISLATIVĚ

Zdroj: Mgr. Pavel Doucha / Doucha Škola advokátů, s. r. o.

Energetický zákon patří k nejčastěji novelizovaným zákonům. Za dobu své existence prošel již více než pětadvaceti novelizacemi. Tentokrát k těm významnějším změnám počítáme zařazení nových účastníků trhu, kteří přinesou nové vzájemné interakce.

PŘEHLED LEGISLATIVNÍCH PRACÍ

Aktuálně jsou v různé fázi příprav tři změny energetického zákona.

1. novela zákona

Cílem je posílení ochrany konečného zákazníka (má snahu ochránit před energetickými šmejdý). Tato novela se nyní projednává v Poslanecké sněmovně.

Revoluční změny v energetice novela nepřináší.

2. novela zákona

Tato novela je menší a formálnější než ta první. Definuje místa připojení a předávacího místa. Již byla schválena vládou.

Nový energetický zákon

Nový energetický zákon by měl nahradit stávající energetický zákon. Jeho hlavním účelem je úplná implementace směrníc a balíčku Clean Energy for All Europeans. Věcný záměr návrhu zákona je v mezeiresortním řízení, jsou stanovovány transpoziční termíny.

ZMĚNY V PRAVIDLECH OCHRANY ZÁKAZNÍKA

Bude fungovat nová úprava ukončování smluv. U fiktivních smluv na dobu určitou bez možnosti výpovědi dochází k těmto úpravám:

- U smlouvy na dobu delší než třicet šest měsíců se považují smlouvy na dobu neurčitou za smlouvy s možností podání výpovědi.
- U smluv na dobu určitou s možností prodloužení jednostranným úkonem dodavatele se smlouva považuje za smlouvu s možností podání výpovědi.

Bude fungovat možnost podat výpověď do patnácti dnů při ukončení smlouvy při změně vlastníka odběrného místa.

ZPROSTŘEDKOVATEL

V energetice vzniká nová podnikatelská činnost, a to je zprostředkovatel. Musí mít oprávnění vydávané ERÚ (na pět let). Bude fungovat na základě smlouvy o zprostředkování s obchodníkem či zákazníkem. Vztahují se na něj podobné povinnosti jako na obchodníka. Do patnácti dnů od zahájení dodávek je možné vypovědět smlouvu uzavřenou zprostředkovatelem.

NOVÉ PODOBY OBCHODOVÁNÍ S ELEKTRINOU

„Energy transition“ přináší nové druhy účastníků na trhu. Jsou to:

- Agregátoři
- Aktivní zákazníci
- Energetická společenství
- Provozovatelé akumulačních zařízení

Tito účastníci trhu budou mít přímé vzájemné interakce, které nebudou nutně probíhat prostřednictvím obchodníka. Účastníci budou sřídřit/kumulovat role, a to i ve velmi krátkých časových intervalech.

PŘEDPOKLADY PRO „ENERGY TRANSITION“:

• Digitalizace

Datahub – datový uzel – dochází k automatizaci výměny kmenových dat, dat z měření a cenových informací, změn obchodních vztahů mezi účastníky trhu atd.

• Rozšíření inteligentních elektroměrů

Bude zajištěno měření, výměna a přístup k informacím z měření. Je stanovena povinnost instalovat inteligentní elektroměr na žádost zákazníka. Požadavek vyplývá ze směrnice, ovšem základní zásadou je, že pokud někdo chce zůstat standardním zákazníkem, musí mu být toto právo zachováno včetně standardního elektroměru.

• Zavedení dynamické tarifní struktury

Jedná se o velmi diskutované téma. Již před několika lety proběhla snaha o reformu, ta však skončila ve fázi pokusu. Je to další výzva pro energetiku – tarify by měly být nastaveny paušálně, neměly by být závislé na množství spotřebované energie. Dynamická tarifní struktura znamená posun jiným směrem, kde významnou roli hraje časový prvek a místní prvek.

- Patnáctiminutový obchodní interval**
Patnáctiminutový obchodní interval znamená přechod z denního rytmu obchodování, kdy lze využít toho, že cena elektřiny se v průběhu dne mění a například využít naakumulovanou elektřinu v době, kdy je dražší.

- Reforma služeb výkonové rovnováhy**
Reforma se opírá o několik prvků – například část odpovědnosti přejde na provozovatele distribučních soustav, dále se jedná o technologickou neutralitu, snížení výkonových limitů pro vstup do odvětví, omezení HDO.

• Licence k podnikání

Jde o velmi diskutovanou a ožehavou problematiku. Je zde otázka, zda nový energetický zákon bude dále obsahovat licence nebo bude pouze regulovat činnosti. Zdá se, že se volí kompromis – na některé činnosti bude vyžadována licence i nadále, na některé se režim rozvolní. Pro podnikatele je podstatné, že se bude rozšiřovat počet a množství činností s nepodnikatelským charakterem.

• Nové smluvní typy

Umožňují horizontální vztahy mezi zákazníky a sdružování maloodběratelů do větších celků.

NOVÉ MODELY OBCHODOVÁNÍ S ELEKTRINOU

Již několik let registrujeme marketingové obchodní modely, jako jsou například virtuální elektrárna, virtuální baterie, dodávka „bez dodavatele“ apod. Ve skutečnosti subjekty vlastní licenci na obchod s elektřinou.

- Prodej elektřiny čistě z obnovitelných zdrojů na základě zúčtování záruk původu.

- Smlouvy s postupným nákupem elektřiny – zákazník má pod částečnou kontrolou nákup elektřiny na velkoobchodních trzích.

- Prodej elektřiny přímým vedením – modely, kde se systém uplatňuje: bytové domy, nové developerské projekty, obchodní centra, menší průmyslové objekty apod.

Výrobna je připojena přímo do místa odběru zákazníka, vedení není ve vlastnictví provozovatele soustavy. Vztah je přímo mezi výrobcem a zákazníkem, probíhá bez obchodníka, není zapotřebí licence na obchod.

Prodej elektřiny probíhá v rámci jednoho místa odběru elektřiny – v rámci něhož může být více odběratelů – bytový dům s elektroměrem na patě domu, obchodní centrum. Tento model se setkává se vzrůstající poptávkou zejména u developerů.

CO ZNAMENÁ PRODEJ ELEKTRINY PŘÍMÝM VEDENÍM?

Dodávka silové elektřiny je zajištěna výrobcem přímo zákazníkovi bez využití distribuční soustavy. Smlouvu o připojení zahrnující výrobní má vlastník odběrného místa elektřiny z distribuční soustavy.

Výrobce je pouze držitelem licence na výrobu, nikoliv na obchod. Cena elektřiny, za kterou výrobce prodává zákazníkovi, nezahrnuje regulovanou složku – jedná se pouze o cenu elektřiny jako komodity.

Je nutno rozlišovat cenu elektřiny odebrané ze soustavy, tedy pouze přeúčtování, a elektřinu z vlastní výroby – cena dohodou.

SĐILENÍ VLASTNÍ VYROBENÉ ELEKTRINY

Sdílení vlastní vyrobené elektřiny z OZE:

- mezi aktivními zákazníky
- v rámci skupiny aktivních zákazníků
- v rámci energetických společenství

Sdílení prostřednictvím:

- příмого vedení
- distribuční soustavy, ale pouze v rámci jednoho objektu (bytový dům, kde každý byt má měření PDS)
- distribuční soustavy mimo objekt

Principy sdílení elektřiny:

- přímým vedením – bez jakékoli regulace
- domovními rozvody – neúčtuje se ani silová, ani regulovaná složka ceny
- distribuční soustavou – neúčtuje se silová elektřina, regulovaná složka ano

ZAMYŠLENÍ: UTLUMIT TĚŽBU NENÍ LEGRACE

Uhelná energetika je složitý organismus, její útlum by proto měl probíhat promyšleně a ekonomicky racionálně. Ekonomické zákonitosti platí i při těžbě uhlí, která má v povrchových lomech značné fixní náklady.

Energetika v posledních letech investovala do ekologizace svých uhelných provozů nemalé miliardy korun. Jak to vypadá, jsou to vyhozené peníze. Utopené náklady. Plnit emisní limity totiž nestačí. Od uhlí vyžene velké zdroje cena za povolenky.

S útlumem těžby se samozřejmě počítá již dnes, každý lom má určitou perspektivu těžby a určité vytěžitelné zásoby uhlí. Problém nastane, pokud bude muset omezit těžbu předčasně, pak totiž může spadnout do ztráty, nebo pod tlakem zdrazit svou produkci. To může mít pro změnu dopad na spotřebitele uhlí a tak dále.

Ekologové blahosklonně hlásají, že nejdříve chytějí odstavit elektrárny, na teplárny dojde až kolem roku 2035–2040. Zákony ekonomie však zůstávají neúprosné a zdánlivě příznivý přístup k teplárnám nebude v praxi fungovat.

Uhelné doly mají svou ekonomiku úzce spjatou s objemem těžby. Nelze říci, že na tom čím čím onom lomu nebo dolu snížíme těžbu třeba o třetinu, aniž by to ovlivnilo cenu uhlí nebo rentabilitu těžby. Ekonomické

následky se záhy projeví v podstatném zvýšení nákladů na vytěženou jednotku.

„*Je to skládačka podobná dominu. Shodíte jednu kostičku a spadnou všechny,*“ vysvětluje výkonný ředitel Teplárenského sdružení Martin Hájek. Vzápětí dodává: „*Pokud budou odstaveny uhelné elektrárny, teplárny nebudou samy schopné uživit těžbu. Například šest milionů tun pro teplárny určité lomy vytěží, ale to uhlí pak bude velmi drahé, protože fixní náklady těžby nezmizí.*“

Pokud by nastala situace, kdy se jedna teplárna po druhé v zájmu vlastního přežití začnou odklánět od uhlí, nastane stejný efekt, ovšem tentokrát pro elektrárny. Poptávka po uhlí klesne, zvednou se náklady na vytěženou tunu uhlí, tedy i náklady na výrobu elektřiny. Pak ovšem v některých elektrárnách možná přestane mít smysl vyrábět se ztrátou.

„*Asi by mělo zaznít, že vše je propojené. To si mnoho lidí neuvědomuje. Nemůžeme řešit jen útlum spotřeby uhlí a nedívat se přitom na dopady na náklady těžby. Lomy mají vysoké fixní náklady a snížení jejich fungování např. na třetinu kapacity by bylo zcela neekonomické. Útlum těžby by měl probíhat v nějakých logických ekonomických celcích,*“ uzavírá Martin Hájek.

„*Na konci každého roku musí společnosti podléhající EU ETS odevzdat takové množství povolenek, aby pokryly všechny své emise CO₂. Pokud by se tak nestalo, hrozí společností uložení pokuty až 100 liber za povolenku,*“ uvedlo britské ministerstvo.

V současné době je do systému EU ETS zahrnuta přibližně jedna třetina emisí z Velké Británie a téměř 1 000 britských továren a závodů. Ty budou podle prohlášení i nadále podléhat systému Spojeného království.

Britská vláda oznámila, že je otevřená úvahám o propojení mezi EU ETS a EU ETS, pokud „to bude vyhovovat zájmům obou stran.“ K tomu dodala, že propojení systému je v současné chvíli předmětem probíhajících obchodních jednání mezi Spojeným královstvím a EU.

„*Spojené království vyjádřilo naději v budoucí propojení vlastního systému ETS s evropským, k němuž dojde ve chvíli, kdy bude britský systém zaveden a bude fungovat. Předpokladem pro propojení je, že oba systémy budou mít stejná pravidla a že vzájemně budou respektovat jednotky splňující požadavky. Plánovaná pravidla systému UK ETS vypadají velmi podobně jako pravidla systému EU ETS, v některých aspektech jsou dokonce přísnější,*“ komentuje dohodu o propojení Patrik Petrášek z Vertis Environmental Finance a pokračuje:

„*Způsobilost jednotek zatím není k dispozici. Spojené království totiž dalo jasné najevo, že nepřijímá evropské povolenky k provedení. To by se mohlo vyřešit*

UK NAVRHLO VLASTNÍ SYSTÉM PRO OBCHODOVÁNÍ S EMISEMI. JAK TO OVLIVNÍ CENU EVROPSKÝCH POVOLENEK?

Jakmile skončí přechodné období Brexitu, opustí Británie na konci roku evropský systém pro obchodování s emisními povolenkami (EU ETS). Ten v Anglii nahradí novým emisním systémem (ETS), jehož návrh před nedávnem předložila.

Ministerstvo pro podnikání, energetiku a průmyslovou strategii v tiskové zprávě na začátku června zveřejnilo návrh britského systému ETS (UK ETS). Systémy pro obchodování s emisemi fungují tak, že stanovují strop pro celkové množství skleníkových plynů, které mohou být emitovány z určitých odvětví. Tento limit se přitom časem snižuje, takže celkové emise klesají.

v budoucnu. Pakliže si vezmeme jako příklad propojení EU ETS se švýcarským systémem, ke spojení v dohledné době nedojde, u těchto dvou systémů totiž bude podobný krok trvat déle než deset let.“

Jak dále Ministerstvo oznámilo, v britském systému ETS, který nutí znečišťovatele snižovat emise skleníkových plynů, jsou zahrnuty plány na snížení současného emisního limitu o 5 %. „*Jde dále než současný systém EU ETS,*“ dodalo ministerstvo v tiskové zprávě. Spojené království má v plánu dosáhnout do roku 2050 nulových emisí uhlíku. Otázkou zůstává, jaký dopad bude mít situace na cenu evropských povolenek.

„*Dlouhodobé plány vypadají pozitivně, ale krátkodobé účinky na cenu evropských*

povolenek lze považovat za spíše negativní. Na konci roku 2020 a v prvním čtvrtletí roku 2021 by britská zařízení disponující přebytkem povolenek mohla odlehčit své jednotky (zejména odúčtování veřejných služeb), což pak povede ke tlaku na cenu evropských povolenek. Z politického hlediska může dojít k situaci, kdy ambice dosáhnout vyššího cíle přebytkem povolenek mohla odlehčit své zastánce. Spojené království je zemí s právně závazným cílem v oblasti klimatické neutrality do roku 2050 (žádná jiná země ho nemá, EU ho právě chce uvést v platnost). Vyšší evropský cíl snižování emisí by měl pozitivní dopad na cenu evropských povolenek. Pokud ambice nedostanou žádnou podporu, cena uhlíku může zůstat nízká,“ vysvětluje Petrášek.

Nejaktuálnější verzi programu konference naleznete na:

WWW.DNY-TEPLARENSTVI-A-ENERGETIKY.CZ/PROGRAM-KONFERENCE_MW225